

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1487 / 3720

Ankara

5/8 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nce 23/7/1999 tarihinde kararlaştırılan "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş.'nin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	
K. Md. V. D.	K. D. Bşk.
BAŞKAN	M. Bulut

GENEL GEREKÇE

Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi (TKB); Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş. (DESİYAB) unvanı ile 15/5/1975 tarihli ve 1897 sayılı Yetki Kanununa dayalı olarak 11/11/1975 tarihli ve 13 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulmuştur.

Zaman içerisinde, 11/4/1983 tarihli ve 60 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu Kuruluşları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamı içine alınan TKB'nın statüsü söz konusu Kararnamenin geçici 6 ncı maddesi gereğince bugün de ana çatısını korumakta olan 4/11/1983 tarihli ve 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile belirlenmiştir.

22/10/1983 tarihinde yürürlüğe giren 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı KHK ile mülga 2929 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Hakkında Kanunun 63 üncü maddesi ile Banka, kamu iktisadi teşekkülü kapsamından çıkmış ve böylece Bankanın yapısına ilişkin olarak 165 sayılı KHK ile 2929 sayılı Kanun arasında farklılık oluşmuştur. Bu farklılığın azaltılabilmesi ve Bankanın güncel ihtiyaçlara cevap verebilmesini teminen 22/6/1988 tarihli ve 329 sayılı ve 2/1/1990 tarihli ve 401 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler içerisinde en önemlisi 329 sayılı KHK ile Banka unvanının, hizmet yelpazesinde Cumhuriyet hükümetlerinin verdiği yeni görevlerle ilgili gelişmelerin ortaya çıkardığı ihtiyaçlara paralel olarak Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi şeklinde değiştirilmesidir. Ancak; bu değişikliğe rağmen 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin başlığındaki "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş." unvanının şimdiye kadar değiştirilmemiş olması başlığın "Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname" olarak değiştirilmesini zorunlu kılmıştır.

20/1/1989 tarihli ve 89/T-2 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile T.C.Turizm Bankasının Türkiye Kalkınma Bankasına devri ile de Banka, sanayi sektörü yanında turizm sektörünü de destekleyen bir yapıya kavuşturulmuştur.

Bilindiği üzere, Türkiye Kalkınma Bankası, kamusal bir kalkınma ve yatırım bankası olarak kalkınma bankacılığı misyonu çerçevesinde öncelikle geri kalmış yörelere dönük iktisadi dengesizliğin azaltılması faaliyetlerinde kamu fonlarının tahsisinde etkinliğin sağlanmasına yönelik çabalarda önemli ve anlamlı görevler üstlenmiştir.

Bu bağlamda, Türkiye Kalkınma Bankası geçmiş dönemlerdeki birikimi ve pratiğine paralel olarak mevcut görevlerinin yanı sıra 56 ncı Cumhuriyet Hükümeti tarafından 26/2/1999 tarihli ve 99/12477 sayılı "Yarım Kalmış, İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı" gereğince, en azından üç yıl sürecek ve 26 il kapsamındaki yarım kalmış yatırımların ekonomiye yeniden kazandırılması çerçevesinde finansman desteği sağlama görevini de üstlenmiş bulunmaktadır.

Ancak; kuruluşundan bu yana ülkemizin iktisadi büyüme çabalarına başta sanayi olmak üzere turizm, eğitim ve sağlık sektörlerindeki özel kesim işletmelerine finansman desteği sağlayarak ve kamu kurum ve kuruluşlarına ihtiyaç hissedilmesi halinde müşavirlik hizmetleri vererek destek olan Türkiye Kalkınma Bankasının sermaye ve ortaklık yapısında yaşanan ve her geçen gün giderek ağırlaşan sorunları, bir açmaza dönüşmüş durumdadır. Zira; Türkiye Kalkınma Bankasının yurt içi kaynakları; yüzde 49'luk pay oranı ile en büyük ortak sıfatına sahip Hazine Müsteşarlığının Bankanın sermayesine yaptığı katkıdan ibarettir.

Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi, kuruluşuna ilişkin 165 sayılı KHK'da hüküm bulunmayan konularda özel hukuk hükümlerine tabi olan ve halen esas sermaye sisteminde yer alan bir anonim şirkettir.

Bankanın kuruluşuna ilişkin 165 sayılı KHK'nın 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasında Bankanın sermayesinin Genel Kurulun kararı üzerine Bakanlar Kurulunca artırılabilceği; sekizinci fıkrasında ise, Bankanın sermaye artırım işlemlerinin ayrıca tescil ve ilana tabi olmadığı hükme bağlanmıştır. Bu hükümler çerçevesinde, Bakanlar Kurulu kararı ile önceki sermayeler tam olarak ödenmeksizin, sermaye artırım kararları alınmıştır.

Bankanın 1990 yılında halka açık şirket niteliği kazanması nedeni ile gerçekleştirdiği sermaye artırımlarının Sermaye Piyasası Kurulunca Kurul kaydına alınması gerekmekte, bu durumda ise Sermaye Piyasası Kanununun 7 nci maddesi uyarınca önceki sermayenin tam ve nakden ödenmesi zorunluluğu ortaya çıkmakta ve bu hukuki zorunluluk nedeni ile, Banka sermaye artırım işlemlerini tamamlayamamaktadır.

Mevzuat açısından sermaye artırım yolu tıkanmış olan ve Hazine Müsteşarlığı tarafından sermaye dışında başka bir yolla kaynak aktarılması mümkün bulunmayan Bankanın, sermaye taahhüdünü yerine getiren tek ortağı Hazine Müsteşarlığı tarafından da bu suretle, yani sermaye artırım yolu ile desteklenmesi imkânı da kalmamıştır.

Bankanın Hazine garantörlüğündeki dış borçlarının geri ödenmesinde ağırlıklı olarak kendi kaynaklarını kullandığı ve yukarıda özetlendiği üzere üstlenilen yeni görevler birlikte değerlendirildiğinde, Bankanın öncelikli sorununun kaynak ihtiyacı olduğu tartışmasız bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısı ile; hazırlanan Kanun Tasarısının bir an önce kanunlaşması hayati bir önem arz etmektedir.

Bankanın bahse konu sıkıntılarını aşabilmesi için;

- a) Yapılan sermaye artırımlarında satılamayan payların iptali sistemini öngören ve Sermaye Piyasası Kanununun 12 nci maddesinde düzenlenmiş bulunan kayıtlı sermaye sistemine geçmesi ,
- b) Bu amaçla; Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerini değiştirme ve buna paralel, ödenmiş sermayesinin çıkarılmış sermaye olarak kabul edilmesi,
- c) Daha önceki sermaye artırımlarında rüçhan hakkı çağrısı yapılamayan ortaklara, rüçhan hakkı kullanımının teklif edilmesi ve bu hakkın kullanılmaması halinde kalan payların Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca iptal edilmesi,

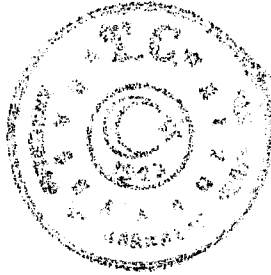
en uygun çözüm yolu olarak değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan Banka sermayesini düzenleyen 6 ncı madde yanında bununla ilişkili kâr dağıtımını düzenleyen 18 inci maddenin de Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tam uyumunu sağlamak için yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Eski metinde (B) grubu pay sahipleri için bir kâr garantisi olarak nitelendirilen ve sürekli tartışma konusu yapılarak belirli oranda kâr dağıtımı beklentisi yaratan hüküm, Türk Ticaret Kanunu açısından da aykırılık oluşturan bir niteliğe sahipti. Türk Ticaret Kanununun 405 inci maddesinde yer alan sermayenin geri ödenmesine yol açabilecek bu düzenleme, aynı zamanda Türk Ticaret Kanununun 470 inci maddesi ile de çelişmekte idi. Öte yandan, bu hüküm çerçevesinde gerçekleştirilebilecek kâr dağıtımları Bankanın özkaynak dengesini bozabileceği gibi otofinansman imkânlarını da kısıtlamaktadır.

Kaldı ki; halka açık olmasına karşın, Sermaye Piyasası Kanununun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde, 4/2/1993 tarihli ve 21486 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Nolu Tebliğ uyarınca, Bankanın kâr dağıtımını tümü ile Türk Ticaret Kanunu ve Bankalar Kanunu çerçevesinde karara bağlaması zorunlu hale gelmiştir. Nihayet, Sermaye Piyasası Kurulu da hazırlanan Bankanın kuruluşuna dair Kanun Tasarı Taslağı nedeni ile verdiği görüşte, bu sakıncaları öne sürerek ilgili hususların madde metninden çıkarılmasını önermiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 165 sayılı KHK'nın başlığını değiştirmek, Bankanın esas sermaye sisteminden kayıtlı sermaye sistemine geçişini sağlamak, sermaye maddesine bağlı olarak, kâr dağıtım maddesini yeniden düzenlemek, esas sermaye sisteminden kayıtlı sermaye sistemine dönüşümde geçiş dönemini düzenlemek üzere bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 - 22/6/1988 tarihli ve 329 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bankanın adı "Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi" olarak değiştirildiği halde 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin başlığındaki "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş." olduğu gibi kalmıştır. Kanun Hükmünde Kararname başlığının Bankanın unvanına göre belirlenmesi tabii ve zorunlu bulunduğundan bu madde düzenlenmiştir.

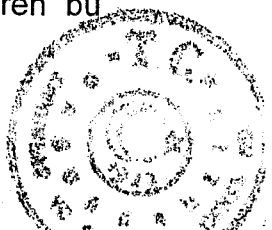
Madde 2- Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi, kuruluşuna ilişkin 165 sayılı KHK'da hüküm bulunmayan konularda özel hukuk hükümlerine tabi olan ve halen esas sermaye sisteminde yer alan, halka açık bir anonim ortaklıktır.

Bankanın 50 Trilyon TL. tutarındaki nominal sermayesinde (B) ve (C) grubu payların büyük bir kısmı taahhüt edilmemiş olup, bu durum toplam 25.156.335.155.721.-TL.'lık sermayesinin ödenmemesine sebebiyet vermiştir. Dolayısıyla, Türkiye Kalkınma Bankasının yurt içi kaynakları sadece, % 49'luk pay oranı ile en büyük ortak sıfatına sahip Hazine Müsteşarlığının, Bankanın sermayesine yaptığı katkıdan ibarettir.

Bankanın üstlendiği görevleri yerine getirmek için ihtiyaç duyduğu kaynağın temin edilebilmesi amacı ile nominal sermaye tutarı, Bakanlar Kurulu kararları ile önceki sermayeler tam olarak ödenmeksizin, artırılmış ve artırılan tutarlar, pay ölçüsünde Hazinece Bankaya aktarılmıştır. Ancak, Bankanın 1990 yılında halka açık şirket niteliği kazanması nedeniyle, gerçekleştirdiği sermaye artırımlarının Sermaye Piyasası Kurulu kaydına alınması gerekmekte olup, Sermaye Piyasası Kanununun 7 nci maddesinde yer alan nominal sermayenin tam ve nakden ödenmeksizin artırılamayacağı hükmü uyarınca, Banka, sermaye artırım işlemlerini tamamlayamamaktadır.

165 sayılı KHK'nın 6 ncı maddesinde bu Tasarıyla yapılan değişiklik ve buna ilişkin geçici madde ile Sermaye Piyasası Kanununun 12 nci maddesinde düzenlenen ve sermaye artırımlarında satılamayan payların iptali sistemini öngören kayıtlı sermaye sistemine geçilecek, Bankanın ödenmiş sermayesinin çıkarılmış sermaye olarak ve maddede belirlenen miktarın ise tavan sermaye olarak kabul edilmesi sağlanacak, ayrıca daha önce çıkarılmış ancak ödenmemiş paylara ilişkin olarak ise mevcut ortaklara rüçhan hakkının kullanılmasının teklif edilmesi ve bu hakkın kullanılmaması durumunda kalan payların iptal edilerek Banka sermayesinin grup ayrımı olmaksızın tek tür hissedenden oluşması sağlanacaktır.

Bankanın sermaye yapısının düzeltilmesinin ancak bu şekilde mümkün olacağı üzerinde Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve Banka arasında görüş birliği hasıl olduğundan 165 sayılı KHK'nın 6 ncı maddesini değiştiren bu madde düzenlenmiştir.

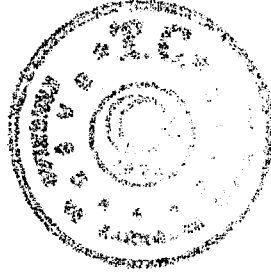
Madde 3- 165 sayılı KHK'nın "Kârın dağıtımı"nı düzenleyen 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle; genelde esasa bağlı kalmak suretiyle madde metni Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanununa uyumlu hale getirilmiştir.

Ancak, 165 sayılı KHK'nın 6 ncı maddesinde yapılan değişiklikle Banka sermayesini oluşturan hisse gruplarının kaldırılmış olması ve 18 inci madde ile (B) grubu hisse senetlerine verilen kâr oranında imtiyazın Türk Ticaret Kanununun 405 inci ve 470 inci maddeleri ile Sermaye Piyasası mevzuatına aykırı bulunması nedenleriyle maddeden çıkarılması zorunlu olmuştur.

Geçici Madde- Bu madde, Bankanın esas sermaye sisteminden kayıtlı sermaye sistemine dönüşmesi dolayısıyla yaşanacak geçiş döneminde yapılacak uygulamaların belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürütme maddesidir.

**DEVLET SANAYİ VE İŞÇİ YATIRIM BANKASI A.Ş.'NİN
KURULUŞU HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

Madde 1- 4/11/1983 tarihli ve 165 sayılı "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası A.Ş.'nin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin başlığı " Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" olarak değiştirilmiştir.

Madde 2 - 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 6- Banka kayıtlı sermaye sisteminde olup, kayıtlı sermayesi 75.000.000.000.000.-TL.dir. Bankanın hisse senetleri nama yazılıdır.

Bankanın kayıtlı sermaye tavanı içinde sermaye artırımını Yönetim Kurulu kararı ile gerçekleştirilir. Kayıtlı sermaye tavanı ise, Genel Kurul kararı üzerine Bakanlar Kurulunca artırılabilir.

Yönetim Kurulu; rüçhan haklarını kısıtlamaya, itibari değerin üzerinde hisse senedi çıkarmaya, tahsisli pay satışı yapmaya ve hisse senetlerini değişik kupürler halinde bastırmaya yetkilidir.

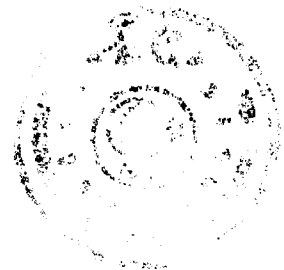
Bu Kanun Hükmünde Kararnamede hüküm bulunmayan hallerde, Bankanın kayıtlı sermaye sisteminin işleyişi, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde yürütülür."

Madde 3- 165 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 18- Bankanın gayrisafi kârından vergi ve diğer yasal yükümlülükler ayrıldıktan sonra dağıtılabilir kârdan, Türk Ticaret Kanunu, Bankalar Kanunu ve sair ilgili mevzuat hükümlerine göre birinci temettü dağıtımı gerçekleştirilir.

Bu şekilde dağıtılacak birinci temettüden sonra kalan kârın, Genel Kurulca tespiti yapılacak yüzde 5'e kadar olan kısmı, personelin brüt üç aylık ücreti ile sınırlı olarak Yönetim Kurulunun tespit edeceği esaslar dahilinde dağıtılmak üzere temettü olarak personele ayrıldıktan sonra, kalan kârdan Türk Ticaret Kanunu ve Genel Kurulca gerekli görülen diğer ödenek ve yedek akçeler ayrılır ve kalanı Genel Kurulca pay sahiplerine ikinci temettü payı olarak dağıtılır."

Geçici Madde- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce esas sermayenin 10.000.000.000.000.-TL.'den 50.000.000.000.000.-TL.'ye artırılması aşamalarında; çıkarılmış, ancak ödenmemiş paylara ilişkin olarak, mevcut ortaklara rüçhan hakkının kullanılması teklif edilir, rüçhan haklarından artakalan paylar ise iptal edilir. Rüçhan hakkı kullanımında, daha önceki sermayenin tam ve nakden ödenmesi koşulu aranmaz.

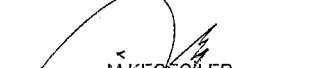
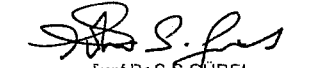
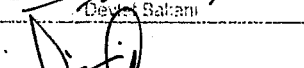
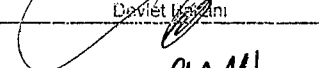
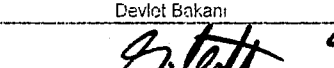
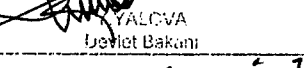
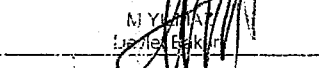
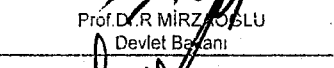
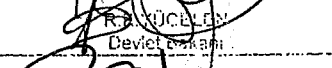
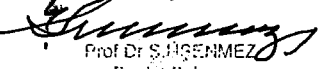
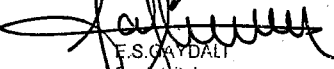
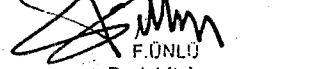
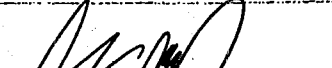
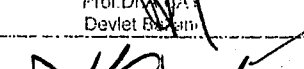
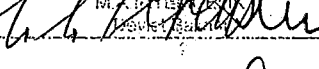
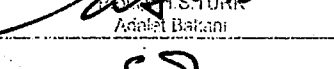
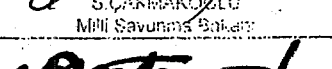
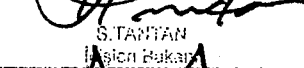
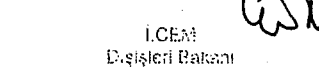
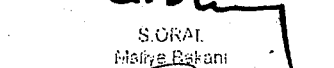
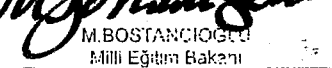

Bu hakkın kullandırılması sonucunda oluşan ödenmiş sermaye, Bankanın çıkarılmış sermayesi olarak tescil ve iln edilir.

Bu hakkın kullandırılması, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve sair ilgili mevzuat hükümlerinde öngörülen sreler dikkate alınarak, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 90 gün içinde gerçekleştirilir.

Madde 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

 D. BAĞÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H.H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.C. ERSÜMER En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.	 R. KIRMANLI Devlet Bakanı
 P. HÜSEYİN ÇÖKÜR Devlet Bakanı	 İ. KELEŞLER Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. Ş. GÜREL Devlet Bakanı	 B. BOMUNCUOĞLU Devlet Bakanı
 Y. ALCA Devlet Bakanı	 M. YILDIZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. MIRZAZOLU Devlet Bakanı	 K. KÜÇÜK Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. ŞENMEZ Devlet Bakanı	 F. S. GAYDALI Devlet Bakanı	 F. ÖNÜLÜ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. A. T. Devlet Bakanı	 M. AKIN Devlet Bakanı	 A. S. TURAN Adalet Bakanı	 S. ÇARMAKÇIOĞLU Millî Savunma Bakanı
 S. TANTTAN Eğitim Bakanı	 İ. CEM Eğitilri Bakanı	 S. ORAL Malîye Bakanı	 M. BOSTANCIOĞLU Millî Eğitim Bakanı
 K. KILIÇ Başvurilik ve İçişleri Bakanı	 A. K. TANRIKOĞLU Barış Bakanlığı	 B. V. ERKSÜZ Ulaştırma Bakanı	 A. K. TANRIKOĞLU Tarım ve Köylüleri Bakanı
 Y. OKUYAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 A. K. TANRIKOĞLU Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. TALAY Kültür Bakanı	 B. İLHAN Turizm Bakanı
 M. GÜNGÖR Orman Bakanı	 M. ÇARHAN Su İşleri Bakanı		